

Impuls med nytt temanummer

Ny forståelse av traumbegrepet

Guri Vindegg

Torgeir Moberget

Siste utgave av psykologitidsskriftet *Impuls* er viet fagfeltet traumepsykologi. Gjennom 13 bidrag fra både klinisk og vitenskapelig hold ønsker vi å gi en *status presens* for tendensene på dette motsetningsfylte feltet.

UTTRYKKSFULLT: Impuls har illustrert sitt nye temanummer Traumer med sort-hvitte fotografier av hender.

Forståelsen av fenomenet traumer later til å gjennomgå en grunnleggende forandring. Det er redaksjonens inntrykk at et bredere traumbegrep er i ferd med å vinne terreng. I større grad enn tidligere tar det opp i seg utviklingspsykologi, kulturell kontekst, individuell mening og relasjonelle faktorer.

I temanummerets åpningsartikkel redegjør *Dag Øystein Nordanger* for overgangen fra PTSD-paradigmet til en mer utvidet forståelse av traumatisering, og gir dermed en interessant innføring i de overordnede endringene i fagfeltet traumepsykologi. I intervjuet med *Kirsten Benum* forteller hun om hvorfor dissosiasjon er et begrep som kan hjelpe terapeuter til å bli mindre redde og mer empatiske, og mer i stand til å hjelpe den traumatiserte til å integrere det som ikke kunne integreres.

Sverre Varvin tar i sin artikkel til orde for at traumatisering må forstås som en prosess hvor møter med andre er helt sentralt for utfallet. Videre sier den britiske barnepsykiateren og forfatteren *Lynne Jones* at den som driver humanitært arbeid i forbindelse med katastrofer bør se mer på sorg og mindre på traumer.

Begrepene man bruker har betydning for praksis. Dette blir kanskje særlig tydelig i forbindelse med begrepet offer. Noen kjemper for retten til å være offer, andre for retten til *ikke* å være det. Sosiolog *Helga Eggebø* bidrar i sin artikkel med en meget klargjørende analyse av nettopp offerbegrepets tvetydighet.

Når det gjelder behandling tar *Helge Rønnestad* opp myter og fakta om terapeuters egne traumer. Med et vidt spekter av eksempler fra psykoterapiforskningen søker han å besvare det vanskelige spørsmålet om hvorvidt behandlerens egne psykiske sår er en styrke eller en begrensning i møte med andres lidelse. Temanummeret inneholder en artikkel av *Philip Dodgson* om hvordan EMDR har gått fra å være en avgrenset teknikk til en helhetlig behandlingsmodell. Det kliniske tematiseres også i et intervju med *Atle Dyregrov* om tankefeltterapi, hvor han tar til orde for ikke å vente på evidensen når noe fungerer.

Kunnskap om hukommelse er viktig på traumefeltet. Temanummeret inkluderer en spennende vinkling på dette, om hvordan traumer påvirker selvbiografisk hukommelse, noe du kan lese om i *Ines Blix* og *Ane-Marthe Skars* artikkel. Dette nummeret inneholder også en sterk *case story* fra den palestinske psykiateren *Samah Jabr* om det psykiske sammenbruddet hos en politisk fange, og ikke minst et blick på historien, ved *Bernt Stokstads* artikkel om psykoanalysens utvikling i synet på traumer «fra Freud til Laplanche».

De nye forståelsesmodellene på traumefeltet innebærer et økt vekt på voksne pasienters barndom. Hva med de som *er* barn? Familieterapeut *Jesper Juul* og advokat *Sverre Kvilhaug* peker begge i sine artikler på det de mener er blinde flekker hos psykologer; Juul tar opp mulige feilfortolkning av urolige barn, og Kvilhaug beskriver det han karakteriserer som en undervurdering av skadevirkningene ved atskillelse mellom foreldre og barn.

Neste nummer av *Impuls* handler om biologi, og hvordan biologisk tenkning preger psykologien. Deadline for biologinummeret er 1. mars. Påfølgende utgivelse vil handle om psykoser, og deadline er 1. mai. *Impuls* tar gjerne imot innspill om disse temaene på redimpuls@psykologi.uio.no. Abonnement eller enkeltnumre av *Impuls* kan bestilles på samme e-postadresse.